

Luonto- ja kulttuurirahaston tuoton 2025 käyttäminen

Kaupunginhallitus 18.05.2026 § 114
8/02.06.01.03/2026

Talousjohtaja: Luonto- ja kulttuurirahaston säännöt on hyväksytty 25.9.2023 kaupunginvaltuustossa. Rahaston käytön vuosittaisesta määrästä päättää kaupunginhallitus. Vuosittaisen käytön tulee olla vähintään sääntöjen 5 § 2 mom. kohdan a) määräämän koron suuruinen. Edellä mainitun kohdan mukaan kaupunginhallituksen tulee määrätä koroksi vähintään 4 prosenttia. Rahaston vuosittain käytettäväksi päätetyn summan kohteista päättää rahaston sääntöjen 1 § mukaisesti tarkoituksiin Nurmeksen kaupunginhallitus.

Luonto- ja kulttuurirahaston tuotto vuodelta 2025 on 6153,05 euroa.

Rahaston tarkoituksena on luonto- ja kulttuuriarvoja edistävien hankkeiden tukeminen Nurmeksen kaupungin alueella.

Vieraslajitorjunta on noussut ajankohtaiseksi myös Nurmeksen kaupungin omistamilla alueilla. Haitallisia vieraslajeja, kuten lupiinia ja jättipalsamia, esiintyy kaupunkialueilla, ja torjuntatarvetta on vuosittain. Kaupunkirakennepalvelut on selvittänyt vieraslajitorjuntaan soveltuvan mobiilipelijärjestelmän käyttömahdollisuuksia. Tarkemmat tiedot sovelluksesta löytyvät kaupunginhallituksen sähköisestä työtilasta Cloudmeetingistä.

Finnora Oy (aputoiminimi Crowdsorsa) on tarjonnut Nurmeksen kaupungille joukkoistettua vieraslajien torjunta- ja kartoituspalvelua Crowdsorsa-mobiilipelillä. Crowdsorsa on suomalainen startup-yritys, joka on kehittänyt sovelluksen kuntalaisten osallistamiseen vieraslajien torjuntaan. Sovelluksessa kuntalaiset etsivät ja torjuvat haitallisia vieraslajikasveja rahapalkkioita vastaan. Palvelu tuo perinteisen talkootyön digitaaliseen muotoon ja kannustaa erityisesti nuoria ja lapsiperheitä mukaan luonnon monimuotoisuuden suojelemiseen.

Palveluun kuuluvat:

1. vieraslajien torjuntatehtävän luominen Crowdsorsa-mobiilipeliin,
2. torjunnan koordinointi ja laadunhallinta,
3. osallistuville kuntalaisille tehtävien maksujen maksujärjestelmä sekä
4. karttapohjainen videoportaali, josta kaupunki näkee reaaliaikaisesti kaikki palvelun kautta tuotetut torjuntavideot ja torjunnan etenemisen.

Torjunta kohdistuu pääasiassa lupiiniin ja jättipalsamiin. Kartalle voidaan määrittää prioriteettialueita, joissa torjunnasta maksetaan suurempi palkkio.

Palvelu hinnoitellaan neliömetriperusteisesti ja minimihankinta kattaa vähintään 9 230 m² torjunnan. Palvelun kokonaishinta on 6 000 euroa (alv 0 %), johon sisältyy 2 000 euron palkkiobudjetti

kuntalaisille. Hinta kattaa projektihallinnan, datakulut, markkinoinnin ja palkkiot. Mahdolliset käyttämättä jääneet torjuntaneliöt siirtyvät seuraavalle vuodelle. Crowdsorsa-palvelua käyttää jo yli 30 suomalaista kaupunkia ja kuntaa, kuten Helsinki, Espoo, Tampere, Kuopio, Vantaa ja Lappeenranta.

Palvelun käynnistäminen on aikataulutettu keväälle ja kesälle 2026: aloituspalaveri ja kohdealueiden määrittely toukokuussa, viestintäkampanja toukokuussa, vieraslajien ensimmäinen torjuntakierros kesäkuussa, torjuntajen toistaminen heinä–elokuussa sekä loppupalaveri ja paikkatietoaineiston toimitus syyskuussa.

Vieraslajitorjunta täyttää rahaston tarkoituksen. Rahaston sääntöjen mukaan varoja käytetään luonto- ja kulttuuriarvoja edistäviin hankkeisiin. Vieraslajit heikentävät luonnon monimuotoisuutta ja alkuperäislajiston elinmahdollisuuksia. Joukkoistettua torjuntaa hyödyntämällä kaupunki edistää konkreettisesti paikallisen luonnon hyvinvointia.

Hanke on kustannustehokas. Perinteinen vieraslajien torjunta on kallista: Suomen ympäristökeskuksen mukaan isojen esiintymien torjunta voi maksaa kymmeniä tuhansia euroja per esiintymä. Joukkoistetun torjunnan kustannukset ovat alimmillaan noin 1 euron luokkaa pienistä esiintymistä, ja jo yhden uuden esiintymän nopea tunnistaminen ja torjunta voi säästää yli 1 000 euroa. Rahaston koko vuosituotto (6 153,05 €) kattaa palvelun hinnan (6 000 €) kokonaan, joten hankinta voidaan toteuttaa vuonna 2026 ilman lisärahoitusta.

Palvelu myös osallistaa kuntalaisia. Crowdsorsa-mobiilipeli aktivoi erityisesti nuoria ja lapsiperheitä osallistumaan ympäristönsuojeluun. Palvelulla on vahva yhteisöllinen ulottuvuus: perinteinen talkoohenki saa digitaalisen muodon, ja kuntalaiset saavat konkreettisen mahdollisuuden vaikuttaa lähiluontoonsa.

Palvelun avulla saadaan dokumentoitua tietoa. Crowdsorsan videoportaalin kautta kaupungilla on jatkuva tilannekuva torjunnan etenemisestä. Kerätty paikkatietoaineisto toimitetaan asiakkaalle torjuntakauden päätteeksi, ja vuoden lopussa Crowdsorsa toimittaa torjutut esiintymät pinta-aloineen kansalliseen Laji.fi-tietokantaan (asiakkaan suostumuksella).

Esitän, että luonto- ja kulttuurirahaston tuotto vuodelta 2025 käytetään kokonaisuudessaan valtuustoaloitteen käytännön toteutuksen rahoittamiseen ja hankitaan vieraslajien torjuntaan ja kartoitukseen Crowdsorsa-mobiilipeli.

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus päättää käyttää luonto- ja kulttuurirahaston vuoden 2025 tuoton 6153,05 euroa mobiilipelisovellus Crowd-sorsan hankintaan.

Kaupunginhallitus:

Ehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että tämän asian käsittelyssä kuultiin asiantuntijana talousjohtaja Salla Ovaskaista. Ovaskainen poistui kokouksesta ennen asian päätöksentekoa.